

upijanljive pijače uživa, si skvari svoje možgane in pamet postane »topa,« on pa trep; dobi unete, rudeče, krmežljive oči, pa še mnogokrat slepec postane. Lice je razžgano, naduto, krastavo. Grlo in glas vedno udren, kakor stare gosli ali stren črep. Požiravnik je stuljen in suh, kakor kaučukova cev. Roke in noge mu trepečejo, in na sklepih bolijo, kjer se apnene snovi vina nasledajo in ude razženejo, živce pa prenapenjajo. Ta apnena snov se tudi na punčico očesa rada uleže — mrena.

Da bi nam še v želodec pijanca bilo mogoče pogledati! Mrtev je, neprebaven, stene so zažgane, mrtve ali letargične. Zato ni nič lačen, le žeja ga vedno. Pil bi! da se mu bersa ali »veštanj« v želodcu napravi. Preobilna tekočina slabo vpliva na jetra, ki so luknjičasta ali svedrčasta, in podobna škopu od spodaj. Skozi te luknjice se preceja zaužita tekočina; in ako je nje preveč, raztegne te luknjice nezmerno, da otečejo, in jetra te bolijo; se ti utrdijo, postanejo pešnate, posebno po močnem vinu ali pa grdi žganjici. Tudi še mehur ti skvari, kar še zmiraj nekoliko apnene snovi poleg tekočine skoz jetra pride v mehur, kjer se utrdijo v pesek in kamenček — berso napravijo, ki ti izcejava zabrani.

Pijanost razkroji kri; pa tudi zabrani, da kri doraščati in se po telesu redno pretakati ne more. — Bolnik pokliče zdravnika, ter mu toži svojo nevoljo, da ga noge bolijo, da nič jesti ne more, ne spati, po vsem telesu trepeče, slabe oči ima, in že je »zabuhel«. Zdravnik mu nevarno bolezen odkritosrčno naznani, govoreč: »Mož, vi imate vodeniko!« — »A to ni mogoče, mu brž zavrne šaljivi bolnik. Kako bi pa jaz vodeniko imel, ko nikdar nisem vode pil, temuč dobro vino in zdaj že tudi samo »šnops.« — »Ravno zato ste dobili vodeniko, reče mu zdravnik; zdaj si pa le spovednika oskrbite; ne bova več pila!« Tako nezmerno pitje skvari telo človeka, in c) pogubi tudi njegovo dušo. Dolgo zbiram žalostne izglede požrešnikov, okoliščine, življenje, konec ali smrt. Ne morem jih tukaj porabiti; vendar toliko ti povem, da taki ljudje navadno v snegu zmrznejo, se potopijo ali pobijejo, in Bog jim časa za pokoro ne da! Pri taki resrečni smrti se nam vsili misel: »Kje je pa tvoja duša!«

Ni torej čuda, ljubi moj bralec, da duhovniki toliko ostro svarijo in pridigajo zoper pljanost. Ni čuda, da že tudi svetovnjaki spoznavajo nevarnost alkoholizma, ki uniči človeka v najboljših letih. Ni čuda, da so morale države stopiti v bran proti nezmernemu uživanju upijanljive tekočine s tem, da so dale postave in prepovedi za krčmarje in pivce. Postava je dana za neverneže in trdovratneže; pobožnemu kristjanu in poštenemu Slovencu zadostuje zdrava pamet in božja beseda, ki nam veleva: »Ali tedaj jeste ali pijete, ali kaj druga delate, vse k časti božji delajte!« (1. Kor. 10, 31;). S. Gaberc.

Sejmovi. Dne 7. decembra v Poličanah (za svinje). Dne 9. dec. pri Št. Ilju v Slov. gor. in v Dobovi. Dne 11. dec. v Imenem (za svinje). Dne 12. dec. na Bregu pri Ptuj (za svinje). Dne 13. dec. v Žalcu, Jurklostru, pri Sv. Križu na Murskem polju, v Studenicah in pri Sv. Petru pod Sv. gorami.

Dopisi.

S Ponikve. (Lep pogreb) smo imeli na Ponikvi minoli četrtek, dne 28. novembra. S kolodvora smo spremljali k večnemu počitku gosp. Jurija Vrečka. Rojen v Hotunji župnije ponikviške je bil rajni dalj časa

kupec in hišni posestnik v Gradcu, kjer je dne 25. novembra jutraj umrl. A ker ga je ljubezen vezala na rojstveno faro, hotel je tudi tam pokopan biti, in zato so ga prepeljali v četrtek jutraj iz Gradea na Ponikvo. Mnogo faranov, med njimi vsa šolska mladina z gg. učitelji, pa tudi veliko tujcev je spremljalo s tremi čč. gg. duhovniki v lepem sprevodu truplo rajnega rojaka v farno cerkev sv. Martina. V cerkvi, kjer se je zbrala velika množica ljudij, bile so najpoprej mrtvaške molitve, potem pa črna peta sv. maša, med katero so naše pevke, večinoma solarice prav lepo pele Stolcerjevo »Mašo za mrtve«. Po sv. maši je bil spreved na pokopališče, kjer smo truplo rajnega izročili materi zemlji. — Blagi pokojnik je tudi v Gradcu, kjer je bival med Nemci, ostal vrl narodnjak, ki ni pozabil, da mu je na Slovenskem tekla zibelka, da ga je vzgojila slovenska mati, kar se žalibog tolikokrat zgodi. A rajni je ostal zvest svojemu narodu, kar nam kaže tudi njegova oporoka. V njej se je namreč spomnil dan pred smrtjo tudi »Družbe sv. Cirila in Metoda«, katerej je zapustil kot legat svojo lastno trinadstropno hišo v Gradcu, notranje mesto, Davidove ulice št. 1., ki je bojda vredna okoli 40.000 gld. Pa tudi na domačo faro ni pozabil blagi pokojnik, ker je bojda sporočil za farno cerkev 2000, za šolo pa 4000 gld. Bog daj, da bi bila to resnica; potem bi lahko zidali novo šolsko poslopje na Ponikvi, katerega bolj potrebujemo, kakor riba vode. Zdaj menda ne bodo zopet »modre glavice« kupile kake stare koče (sit venia verbo) za šolsko poslopje, kakor se je pred nekaterimi leti zgodilo, ko smo imeli že vse pripravljeno za novo šolo: kamenje, les, apno in druge reči. A mestu da bi zidali novo šolsko poslopje, prodali so pripravljene reči in kupili hišo, ki je toliko pripravna za šolo, kakor klet za kraljevo palačo. Kdo je bil temu kriv — ali takratni krajni šolski svet — ali takratno županstvo, tega ne vem. In kaj jih je k temu nagnilo? Ne vem. Smo si prihranili znabiti denarja? Ne! Saj je veljala hiša 5000 gl. in koliko se je potrosilo novcev za popravilo! In sedaj se bo vendar moralo zidati novo šolsko poslopje, kajti sedanje zaduhle šolske sobe so resnično nesposobne, pa tudi nesposobne za otroke »ime-nitnih« Ponkovljanov! Blagemu in domoljubnemu pokojnemu rojaku pa naj mili Bog stotero povrne onstran groba njegovo požrtvovalno ljubezen do svojih rojakov in naroda slovenskega! L...n.

Od Št. Petra pri Mariboru. (Nemški napis). Naj gre tukaj presrečna hvala vsem našim vrlim in domoljubnim obrtnikom in rokodelcem za njihove dične slovenske napise. Odločno pa moramo grajati napis gostača: »Johann Šapec, Schneider,« ker grdi neomahljivo narodnost naših zavednih župljanov, bolj še pa tudi zato, ker se ta napis slabo podaja pri cerkvi, kamor zahajajo vsak dan ljudje različnih stanov in krajev. Ta gostaček bržčas ni premislil, da si je s tem napisom zaprl vrata pred tistimi, o katerih on živi. Seveda pa to mu nič ne naredi, saj pride kmalu čas, ko si bode kot mustačast starašina krmil svoj život pri bogatih gostijah. — In rad bi še nekaj omenil, pa čuka, ako me tisti razumejo, katerim je namenjeno! Dolgo že — dolgo brije pri nas neka huda burja, ki hoče zaradi svoje hudobije vse sosede uničiti; pa ker je ta burja, hvala Bogu, v babjih hlačah, nam gotovo ne bode nič škodovala, samo nekaterim miroljubnim in preveč dobrim sreem gane nekoliko bridkih solz, katere pa še bode bodočnost masčevala!

Z Velikega Obreža pri Brežicah. (Občinske reči). Nač gospod župan še vedno uraduje nemški, kakor bi bil trd Nemec. Bral sem enkrat živinski potni list, od našega župana napisan, »ein Schimmel Stute eine pa zřebeten«. Kaj ne, to vam je vrl Nemec! Kedaj

pa bodo občinske volitve? Že davno je potekel čas sedanjemu občinskemu odboru in vendar še sedaj ni znano, kedar da bomo malo prereševali občinski odbor. Bilo je že enkrat oklicano, da bodo dne 28. listopada, in zopet je predstavljeno, ker bodo župan in svetovalci o božiču tudi se žejni, in bojijo se, da bi se enkrat v občini Veliki Obrež pošteno pomelo! Može, vzdramite in prikažite se na dan volitve in volite iz svoje sredine značajne može, ki imajo srce za vas, ki vam ne bodo pri računih ne krajcarja zapravili in ne zapili, može, ki bodo skrbeli za red v občini, da bode naš Obrež slovel, kakor je nekda. V to nam pomoz Bog in Marija, Mati božja, patrona naše župnijske cerkve!

Iz St. Pavla v Savinjski dolini. (Zbor.) Dne 17. novembra je imelo tukajšnje bralno društvo svoj občni zbor. Predsednik, gospod Vidic, je otvoril zborovanje s srčnim pozdravom in govorom na ude, kateri so se v mnogobrojnem številu zbrali; na kar se je vršila volitev novega društvenega odbora. V nov odbor so se sledeči volili: predsednikom gospod Jožef Vidic; podpredsednikom gospod Ivan Šribar; tajnikom gospod A. Schmidt; blaginikom gospod J. Stenovec in odbornikom gospod Fr. Divjak. Nato so se stavili različni nasveti ter je sledila prosta zabava. Nov odbor ter udi so se spominjali na prejšnjega odbornika gospoda učitelja Pečarja kot vrlega pospeševalca bralnega društva, kateri se je pred kratkim ločil iz St. Pavla in nastopil učiteljsko službo v St. Lorencu pri Ptuj. Istotako se je zahvaljevalo dosedanjemu tajniku, gospodu Kocuvan, za njegovo delovanje.

Iz Ljubljane. (Roparski umor v Trojanah.) V noči od 27. na 28. novembra je bil izvršen v Trojani na Kranjskem pri posestniku Vincenciju Novaku v njegovi hiši roparski umor. Zločinec je okolu 11. ure po noči splezal po česplji, stoječi ob hiši, ter se povspel na odprt hodnik v prvem nadstropju. Ker so se tudi v neki shrambi za predivo dobile nažgane užigalnice in tudi škatljica s tremi neprižganimi užigalnicami, soditi je, da je zločinec te pozabil in poprej z njimi posvetil, hoteč kaj ukrasti. Po stopnicah je prišel v pritličje, kjer je družinska soba in levo od nje z vhodom iz veže pa spalna soba. V tej sta že spala zakonska Vincencij in Marija Novak, vsak v svoji postelji, stoječi vspretno. Vrata te sobe so bila zaprta, a to noč niso bila z dolgim železnim drogom zapažena. Ko je zločinec tiho vrata odprl, bedela sta še oba zakonska Novak. Mož Vincencij je takoj dvakrat vprašal: »kdo je?« Zločinec pa je šel tiho mimo postelje žene ter stopil k postelji Vincencija ter začel takoj po temu mahati z nekim bodalom ali mogoče tudi dvoreznim kuhinjskim nožem. Vincencij Novak je zadobil dve smrtni rani ter se zgrudil nazaj na posteljo; žena Marija Novak pa se je, priskočivši možu na pomoč, sprijela s storilcem, ki je začel tudi po njej mahati, ter jo večkrat ranil na glavi in po rokah. Posrečilo ji je pa vendar, da ga je tiščala proti vratom in v vežo ter zaprla vrata za njim. Nažgala je luč in hotela klicati ljudi na pomoč. Ko je zopet vrata odprla, planil je zločinec zopet proti nji, jo suval z bodalom in jo porinil v kot; pri tem ji je spodbil nogi tako, da je padla. V sosedni sobi so spali trije njeni otroci; ti so začeli kričati: »pustite mamo!« Šele 3 leta stari sinček Anton pa je spal med zakonskima Novak in je sedaj skočil iz postelje k zločincu, kričeč: »pustite mamo!« Tega krika otrok se je storilec ustrašil in pobegnil skozi zadnja vežna vrata, koja si je moral že poprej odpreti, ko je v hišo čez mostovž priplezal. Sled, v katero stran je morilec odbežal, ni mogoče natančno določiti, pač pa je več njegovih stopinj v snegu okrog hiše; hodil je gotovo poprej okrog in iskal, kje bi v hišo udrl in si ogledoval pri oknih, kaj se v

hiši godi. Gospodar Vincencij Novak je vsled smrtnih ran v par trenutkih umrl, dočim je Marija Novak večkrat ranjena na glavi in na roki in ji je storilčevo orodje tudi prerezalo ruto na prsih ter jo ondi ranilo. Vendar so pa zdravniški zvedenci izrekli, da bode gotovo okrevala. —

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Poslanska zbornica bode še ta teden razpravljala o spremembi domovinske postave; pred tednom pa je večina poslancev privolila, da pride dr. Lueger pred sodišče, ker je razžalil čevljarja Lacina. — Danes teden so bili shodi družin kristijanov v vseh 19 okrajih. — Deželni zbori začnejo posvetovanja dne 28. dec.

Češko. Novi deželni zbor bode imel 4 skofo, 2 vseučiliška rektorja, 70 konservativnih veleposestnikov in 97 Čehov ter 69 Nemcev. V deželnem odboru bodo imeli večino Mladočehi, in le-ti hočejo bojda Nemcem prepustiti ondi dva sedeža.

Štajarsko. Shod zaupnih mož volilnega okraja Radgona-Feldbach je izjavil državnemu poslancu baronu Morseyu, naj pristopi h katoliški ljudski stranki. — V Gradcu je pri občinskih volitvah v 3. razredu zmagalo 7 antisemitov. Škoda, da Gradčani nimajo Luegerja!

Koroško. Celovski mestni zbor proslavi 50letnico vladarja cesarja Franca Jožefa s tem, da dovoli deželni hranilnici 6000 gld. in otvori zavod za slepce. — V Bistrici v Rožu so sicer zmagali nemškutarji pri občinskih volitvah, pa na nepošten način; vsled tega bodo volitve ovržene.

Kranjsko. V deželnem zboru bode poleg knezskofo 16 poslancev katoliško-narodne, 9 narodno-napredne in 11 nemško-liberalne stranke. — Novo vladno poslopje se prične zidati spomladi na oglu Erjavčeve, oziroma Tržaške ceste. Vhod bode na Erjavčevi cesti.

Primorsko. V soboto so v Gorici zaprli »Slogino« ljudsko šolo. Otroci so se jokaje razšli. Solznih očij je mnogo starišev protestovalo, in glejte, v torek je došel glas z Dunaja naj se ta šola spet odpre, da dobi izdatno državno pomoč. — Slovenci bi radi, da bi se za slovensko tržaško okolico ustanovilo okrajno glavarstvo, ker ji mestni zastop ni pravičen.

Hrvaško. Poročali smo že, kako osrto so obsodili one dijake, ki so bili pri zažiganju ogerske zastave. Oni dan pa so bili pred sodiščem oni Madjari, ki so Frankova sinova hudo natepli, enega smrtno nevarno; toda ti so bili oproščeni. To je prava turška pravica!

Gališka. Gališkim kmetom se skoro vsem jako slaba godi. Ob nič so jih spravile židovske pijavke. Torej ni čuda, da kmečki ljudje silijo v Brazilijo. V soboto se je zopet odpravilo na daljno pot 800 kmetov.

Ogersko. V soboto je bil dvoboj med notranjim ministrom Perczelom in poslancem Andreaskyjem. Sramota za deželo, ki ima ministra pretepača! — Dne 1. dec. se je vrnil v Budapešto katoliški urednik, duhovnik Lepssenyi, ki je bil obsojen na 6 mesečno ječo. Do 20 tisoč ljudi ga je hotelo pozdraviti in počastiti, pa policija je vse zabranila.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so imenovali za kardinale našega nadškofa solnograškega, dr. Janeza Hallerja, levovskega nadškofa Sembratovicza in sedem drugih skofov. V nagovoru pa so omenili armensko vprašanje in ustanovitev patrijarhata v Aleksandriji.

Italijansko. Oni dan je bivši minister Rinal-